

بهار تعلیم و تربیت، کلاسهای بی‌معلم و کتابهای ناقص

علی اصغر فانی

پروژه مهر از سال 1378 توسط معاونت متوسطه وزارت آموزش و پرورش مطرح شد که هدف آن بازگشایی به موقع و آبرومندانه مدارس بوده است. در حال حاضر هر روز آموزشی بیش از 1000 میلیارد تومان برای دولت هزینه دارد. این بدین معنی است که هر روز از اول مهر ماه بگذرد و کلاس درس دایر نباشد، ضمن هدر رفتن فرصتهای دانش‌آموزان اسراف بیت‌المال را به همراه دارد. «پروژه مهر» خط‌مشی‌ای است که از بهمن ماه کلید می‌خورد و تا مهرماه سال بعد به بار می‌نشیند. سه کمیته سامان‌دهی نیروی انسانی، تعمیر و تجهیز و اطلاع‌رسانی در آن پیش‌بینی شده است:

الف- کمیته نیروی انسانی: همه ساله در این 8 ماه مسوولین کمیته نیروی انسانی، بازنشستگی معلمان، قبول‌شدگان معلمان در کنکور، انتقال معلم به مناطق دیگر، فوت، ازکارافتادگی و بازریدی همگی باعث کاهش نیروی انسانی و استخدام‌های جدید و انتقالی‌ها به منطقه باعث کاهش نیروی انسانی می‌شود. به عبارت دیگر کمیته نیروی انسانی، ورودی نیروی انسانی را مثبت و خروجی را منفی در نظر گرفته و تراز نیروی انسانی را تعیین می‌کند.

ب- کمیته تعمیر و تجهیز: مسوولین این کمیته تعمیرات اساسی را به کمک نوسازی مدارس و تعمیرات جزئی را به کمک تدارکات مناطق آموزش و مشارکت هنرجویان هنرستان‌ها و جهاد مدرسه انجام می‌دهند.

ج - کمیته اطلاع‌رسانی: کودکان لازم‌التعلیم (6-11 ساله) شناسایی و ثبت‌نام می‌شوند به قسمی که بازماندگان از تحصیل به حداقل برسد. (وزیر آموزش و پرورش تعداد بازماندگان از تحصیل را در دوره ابتدایی 200 هزار نفر اعلام کرده است.) در دولت آقای روحانی (تدبیر و امید) علاوه بر روش‌های سنتی و متداول از روش‌های زیر با کمک بخش غیردولتی استفاده شد:

1- خرید صندلی‌های خالی مدارس غیردولتی: بعضی از کلاسها در مدارس دولتی دارای تراکم بالا هستند و حتی کلاس با 45 نفر دانش‌آموز یا بیشتر، برای حل این معضل در دولت قبل، 10 دانش‌آموز کلاس با تراکم

بالا انتخاب شده و آنها را به کلاس غیردولتی با تراکم 15 نفر انتقال می‌دهیم تا هر دو کلاس متعادل شود و هزینه‌های این دانش‌آموزان توسط دولت پرداخت می‌شود.

2- مدارس مشارکتی: در بعضی نقاط کشور آموزش و پرورش فضا و تجهیزات دارد اما به دلیل مرزی بودن یا صعب‌العبور بودن مسیر آن و مقاومت معلمان رسمی آموزش و پرورش به اعزام به آنجا، سال‌هاست که مدرسه تعطیل است.

در دولت آقای روحانی با عقد قرارداد همکاری بین آموزش و پرورش و یکی از موسسات خوشنام مدارس غیردولتی، فضا و تجهیزات توسط دولت و مدیریت نیروی انسانی توسط موسس تامین شد. هزینه سرانه هر دانش‌آموز بر اساس تفاهم‌نامه صرفاً توسط آموزش و پرورش تامین می‌شود.

3- افزایش بهره‌وری نیروی انسانی: همکاران فرهنگی فراوانی داریم که برای جبران کسری مالی، علاوه بر اشتغال در آموزش و پرورش به شغل‌های دیگری دون‌شان معلمی می‌پردازند. پیشنهاد ما به دولت آقای روحانی این بود که در صورتی که معلمان مرد مایل باشند در هفته به جای 24 ساعت 30 ساعت تدریس کنند و حقوقشان 25 درصد اضافه شود، بدین وسیله کار 5 معلم 24 ساعته توسط 4 معلم 30 ساعته صورت می‌یابد.

در دولت اول آقای احمدی‌نژاد به یک باره حدود 120 هزار نیروی انسانی با تجربه و توانا با 5 سال ارفاق بازنشسته پیش از موعد شدند و در دولت دوم 160 هزار نیروی شرکتی و نوعاً خدماتی با سنین بالا و غیرمعلم و اکثر آنها به استخدام آموزش و پرورش درآمدند. این دو اقدام بزرگ‌ترین لطمه را به بافت نیروی انسانی آموزش و پرورش وارد کرده است. مصوبات طرح‌های غیرکارشناسی نمایندگان و استخدام فله‌ای باعث شد که نیمی از نیروهای آموزش و پرورش فعلی فاقد مهارت‌های حرفه‌ای معلمی باشند.

اساساً پیچیدن یک نسخه واحد برای تامین نیروی انسانی آموزش و پرورش و منحصر کردن آن به دانشگاه فرهنگیان و شهید رجایی یک خطای استراتژیک است. زیرا:

1- ظرفیت پذیرش دانشگاه فرهنگیان سالانه 17500 نفر است و نیاز ما بیشتر از این تعداد است.

2- دانشگاه فرهنگیان از اعضای هیات علمی کمی برخوردار است. شاخص هیات علمی با شاخص وزارت علوم فاصله زیادی دارد.

3- فضا و تجهیزات دانشگاه فرهنگیان زیبنده یک مرکز آکادمیک نیست.

4- در بسیاری از شهرها و استان‌ها، فارغ‌التحصیلان از دانشگاه‌های

معتبر وجود دارند که با جذب آنها و گذراندن دوره یکساله می‌توان از وجودشان بهره برد. در دولت قبل عمده بهره‌برداري از ظرفیت دانشگاه فرهنگیان، از ماده 28 اساسنامه دانشگاه فرهنگیان استفاده شد. همه ساله آزمون این سازمان برای متقاضیان ورود به آموزش و پرورش برگزار می‌شود. امسال پروژه مهر دیرتر از موعد مقرر (بهمین 1401) کلید خورد. تکیه بر روش سنتی اداره سازمان پهن‌پیکر آموزش و پرورش در کشور و عدم استفاده طرح‌های خرید خدمات، مدارس مشارکتی افزایش بهره‌وری نیروی انسانی، به‌رغم حمایت‌های دولت و دادن مجوزهای لازم در طول تاریخ، امروز 15 مهرماه تعداد قابل توجهی کلاس فاقد معلم و مجموعه کتاب‌ها به صورت ناقص توزیع شده است. عرایضم را با فرمایش پیامبر اعظم به پایان می‌رسانم که می‌فرماید: «من از فقر اتم بیمناک نیستم و از آنچه نگران هستم سوء تدبیر است».

م: : 16 1402